

Werkvorm 12

Wapenschild

Leeftijd: 5-15 jaar

Setting: individueel en groep

Wanneer bruikbaar?

Bij het verkennen van doelen en zoeken naar aanwezige hulpbronnen kan de metafoor van een eigen wapenschild kinderen aanspreken. Voor oudere kinderen kun je de metafoor aanpassen en zoeken naar een vorm die voor hen meer aansprekend is, zoals

- vier stapstenen om over een rivier te komen
- een routebeschrijving van Last naar Oplossing

Wat gaan we doen?

Wapenschilden vertellen iets over de kracht van een familie. Vroeger werden ze gebruikt door ridders. Op het schild stonden eigenschappen die voor een familie belangrijk waren, soms in de vorm van een symbool of een dier, zoals de adelaar. Deze werkvorm nodigt kinderen uit om te vertellen over wat ze goed kunnen en wat ze willen leren. Dit alles komt in een wapenschild te staan, als symbool van kracht en doelgerichtheid.

Het wapenschild bestaat uit vier vakken.

1. Dingen die goed gaan, waar je tevreden over bent
2. Dingen die je zou willen leren, die nog niet goed lukken
3. Een metafoor of een powerfiguur, een helper
4. Aanwezige hulpbronnen

Hoe werkt het?

Kinderen vullen de vakken in aan de hand van vragen die we stellen.

- In het eerste vak mogen de kinderen schrijven of tekenen wat ze goed kunnen.
- In het tweede vak schrijven of tekenen ze wat nog niet kunnen en willen leren.

- In het derde vak bedenken ze een krachtige figuur of een dier dat een soort helper kan zijn
- In het vierde vak komen kwaliteiten en hulpbronnen te staan die het kind al heeft/laat zien en die hij kan inzetten om zijn doel te bereiken.

Kinderen die zelf kunnen schrijven gaan zelf aan de slag: we vragen of ze allerlei dingen in het eerste vak willen zetten die goed gaan. Bijvoorbeeld lezen, spelletjes verzinnen, met hun zusje spelen, tafel dekken: het maakt niet uit, alles wat een kind opnoemt is goed. Bij kinderen die nog niet kunnen lezen en schrijven noteren wij wat het kind opnoemt. Je kunt ook kleine pictogrammen of symbolen voor een vaardigheid tekenen, of de kinderen zelf laten tekenen.

Route

Stap 1 Voorbereiding

Teken op een vel papier de omtrek van een wapenschild, verdeeld in vier vakken.

Vertel het kind dat je in het eerste vak dingen gaat noteren die hij al goed kan en waar hij tevreden over is.

Laat het kind vertellen en noteer alles wat hij opnoemt. Spreek je bewondering uit over de lange lijst. Kinderen die het lastig vinden om dingen op te noemen geef je steeds twee voorbeelden waar ze uit kunnen kiezen. Vraag bijvoorbeeld: ‘Wat kun jij goed, samenspelen of rekenen?’ Zo blijft het initiatief bij het kind en weet je zeker dat er in het vak echt zaken staan waar hij tevreden over is.

Stap 2 Samen

Vertel vervolgens dat je in het tweede vak dingen gaat noteren die het kind misschien nog wil leren, of die hij graag wil veranderen, of waar hij nog niet tevreden over is.

Stel daarbij de volgende vragen:

- Wat zou je anders willen?
- Wat zou jij nog willen leren of bereiken?
- Wat zou handig zijn om goed te kunnen?
- Wat gaat nu nog niet zo goed, maar wil je veranderen?

Schrijf de wens tot verandering op in concreet gedrag, zo mogelijk in termen van een haalbare vaardigheid. Bijvoorbeeld als een kind zegt: vrede in huis,

noteer dan: met elkaar een praatje maken zonder ruzie. Welke formulering je kiest is uiteraard afhankelijk van wat het kind vertelt. Vraag bij je formulering steeds mandaat: 'Bedoel je...?' Als het kind met nee antwoordt, zoek dan een nieuwe formulering of schrijf letterlijk op wat het kind zegt.

Bij wensen in termen van afwezigheid van gedrag (zoals: geen ruzie meer, of: ze pesten me niet meer) zoek je naar positieve formuleringen (zoals: een ruzie kunnen oplossen, of: ik kan reageren op pesten).

Stap 3 Naar de oplossing

Vat samen wat er is geschreven in het tweede vak. Vraag het kind of het zo klopt wat er staat en verander zo nodig een omschrijving.

Vraag het kind welke van de wensen hij het eerst wil bereiken, aan welke vaardigheid of doel hij het eerst wil werken.

Stel daarbij de volgende vragen:

- Welke vaardigheid of doel wil je het eerst bereiken?
- Welke vaardigheid zou je het eerst willen leren?
- Hoe zou dat zijn, als deze in het eerste vak zou komen te staan?
- Wat kun je dan goed?
- Hoe zou je dat dan doen?
- Als je dat heel goed kunt, wat verandert er dan (bijvoorbeeld thuis, op school, in contact met vriendjes)?
- Wat moet je kunnen zodat deze vaardigheid gaat lukken?

Stap 4 Naar de te leren vaardigheid

Spreek samen met het kind welke vaardigheid hij kiest om de komende tijd te gaan oefenen. Omschrijf de te leren vaardigheid zo concreet mogelijk: hoe ziet dat eruit, wat doe je dan, kun je het voordoen?

Benoem samen de voordelen van de gekozen vaardigheid: wat lukt beter als je deze vaardigheid onder de knie hebt? Wie gaat het merken?

Vraag het kind een powerfiguur, naam of helper te bedenken. Beschrijf of teken deze in het derde vak. Vragen die je kunt stellen:

- Welk dier of krachtig figuur weet je te bedenken die deze vaardigheid al goed kan?
- Welk dier vind je bij deze vaardigheid passen?
- Welke naam zou je willen bedenken voor deze vaardigheid?

Vul tot slot het vierde vak in: noteer hier de hulpbronnen die goed van pas komen.

Hulpbronnen zijn kwaliteiten die je hebt gehoord in het verhaal van het kind. Je spreekt hiermee als het ware vertrouwen uit dat het gaat lukken om de vaardigheid onder de knie te krijgen.

Voorbeelden zijn: vastberadenheid, het echt willen, het al een keertje kunnen, doorzetter zijn, moed, lef, geduld. Benoem de hulpbronnen die je zelf hebt gevonden of stel de volgende vragen bij oudere kinderen:

- Welke kwaliteiten van jou komen hierbij goed van pas?
- Heb je vertrouwen dat het je gaat lukken? Waaruit blijkt dat?
- Hebben je vrienden vertrouwen dat je dit gaat lukken?
- Als ik je vrienden zou vragen of je dit lukt, wat zouden ze dan zeggen?

Stap 5 Het plan

Stel samen met het kind het plan op: wanneer gaat hij de vaardigheid oefenen? Kies een geschikt moment binnen het dagprogramma en spreek samen af hoe je het kind hierin kunt steunen.

Wanneer je werkt met een groep kan ieder groepslid zelf noteren wanneer hij zijn gekozen vaardigheid gaat oefenen.

Spreek een volgend gesprek of moment met de groep af om te komen vertellen hoe het oefenen is gelukt.

